

I

(Resoluties, aanbevelingen en adviezen)

ADVIEZEN

COMITÉ VAN DE REGIO'S

78e PLENAIRE ZITTING OP 12 EN 13 FEBRUARI 2008

Advies van het Comité van de Regio's over „Stedendiplomatie”

(2009/C 120/01)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- erkent dat stedendiplomatie een ernstige en steeds grotere opgave is, die in brede kring beschouwd wordt als het instrument van de lokale overheden en hun forums voor de wereldwijde bevordering van de sociale samenhang, een duurzaam milieu, het voorkomen en oplossen van conflicten, wederopbouw en herstel na conflicten. Ze is gericht op de vestiging van stabiele omstandigheden waarin burgers vreedzaam met elkaar kunnen samenleven, in een klimaat van democratie, vooruitgang en welvaart;
- bevestigt dat de moderne diplomatie niet meer uitsluitend uitgeoefend wordt door nationale regeringen. Gelet op de behoefte aan dialoog, samenwerking en coördinatie om de doelstellingen vrede, democratie en eerbiediging van de mensenrechten op alle niveaus te verwezenlijken, is nauwere samenwerking tussen nationale regeringen, lokale en regionale overheden een even natuurlijke als vanzelfsprekende voorwaarde voor een doeltreffendere benadering en strategie op verschillende niveaus. Gemeenten en steden hebben een belangrijke rol bij het praktisch gestalte geven aan de internationale samenwerking als schakels in internationale netwerken van steden;
- is van mening dat in het kader van de grensoverschrijdende samenwerking in ruime zin, maar ook in de context van het Europese nabuurschapsbeleid en met name het Europees nabuurschaps- en partnerschapsinstrument de samenwerking met de Commissie kan worden opgevoerd zodat rekening wordt gehouden met onderwerpen, beleidsgebieden en vooral acties die tot het werkkerrein van de diplomatie der steden behoren;
- is verheugd dat het Euromediterrane partnerschap een nieuwe impuls gekregen heeft en benadrukt het belang van een dialoog tussen de lokale overheden van de lidstaten en de partners van het Europese nabuurschapsbeleid voor het Middellandse Zeegebied, maar ook in Oost-Europa;
- beklemtoont dat ervaring van de EU van doorslaggevend belang is voor de overdracht van knowhow op alle potentiële werkerreinen van de diplomatie der steden, gaande van goed bestuur, bevordering van transparantie en corruptiebestrijding tot lokale ontwikkeling, infrastructuur, gezondheid, onderwijs en opleiding, bestrijding van mensensmokkel, jeugdzaken, gelijkheid tussen man en vrouw en interculturele dialoog.

Rapporteur: Eleni Loukaides (CY/EVP)
Lid van de gemeenteraad van Nicosia

BELEIDSAANBEVELINGEN

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

van het Comité van de Regio's, Europees orgaan dat de lokale en regionale overheden van de lidstaten vertegenwoordigt op grond van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

1. Stedendiplomatie is een ernstige en steeds grotere opgave, die in brede kring beschouwd wordt als het instrument van de lokale overheden en hun forums voor de wereldwijde bevordering van de sociale samenhang, een duurzaam milieu, het voorkomen en oplossen van conflicten, wederopbouw en herstel na conflicten. Ze is gericht op de vestiging van stabiele omstandigheden waarin burgers vreedzaam met elkaar kunnen samenleven, in een klimaat van democratie, vooruitgang en welvaart.

2. Deze rol wordt internationaal erkend en veel steden, lokale overheden en met name collectieve forums in de EU-lidstaten zetten zich al vele jaren in voor de stedendiplomatie. Op grond van hun ruime kennis terzake spelen zij een centrale rol en dragen zij effectief bij aan de vorming van allianties ter verbetering van de dialoog en conflictpreventie, alsmede aan de bevordering van conflictoplossingen, wederopbouw en herstel na conflicten en aan de ontwikkeling van derde landen, zowel op het Europese continent, vooral op de Balkan, als in het Midden-Oosten, Latijns-Amerika, Afrika en elders ter wereld.

3. De wereld verstedelijkt steeds verder en wordt ingewikkelder; de steden en lokale overheden worden dagelijks geconfronteerd met een multicultureel klimaat en zetten zich in voor de verdediging van de rechten van de burger, voor de terugdringing van spanningen en het oplossen van conflicten, voor de sociale en economische integratie en de territoriale samenhang, voor de bevordering van de dialoog tussen culturen en tussen religies, tussen landen en volkeren, en voor de bevordering van vrede en stabiliteit.

4. De moderne diplomatie wordt niet meer uitsluitend uitgeoefend door nationale regeringen. Gelet op de behoefte aan dialoog, samenwerking en coördinatie om de doelstellingen vrede, democratie en eerbiediging van de mensenrechten op alle niveaus te verwezenlijken, is nauwere samenwerking tussen nationale regeringen, lokale en regionale overheden een even natuurlijke als vanzelfsprekende voorwaarde voor een doeltreffendere benadering en strategie op verschillende niveaus.

5. Gemeenten en steden hebben een belangrijke rol bij het praktisch gestalte geven aan de internationale samenwerking als schakels in internationale netwerken van steden. Hierbij moet echter worden bedacht dat de gemeenten en steden in dit geval op eigen initiatief opereren.

6. Tegelijkertijd zijn de diplomatie der steden en de decentrale samenwerking in brede zin aanvullende instrumenten voor vrede en begrip tussen volken. De lokale en regionale overheden onderschrijven de initiatieven voor de coëxistentie en toenadering tussen landen en volken, hetgeen steeds plaatsvindt in het kader van het internationaal recht betreffende de mensenrechten en de beginselen en waarden van de Europese Unie.

7. De problemen waarmee de mensheid recentelijk te kampen heeft, zijn zorgwekkend: klimaatverandering, natuurrampen, gebrek aan toegankelijkheid tot drinkwater en andere natuurlijke hulpbronnen, het gevaar van pandemieën, hongersnood, armoede, de constant toenemende migratie, die tot een groei van het extremisme in onze samenleving leiden, onverdraagzaamheid en spanningen tussen gemeenschappen van verschillende culturen, nationaliteiten, godsdiensten en tradities, die vaak de aanleiding zijn tot conflicten in en tussen staten. Er moet dan ook gewerkt worden aan een gemeenschappelijke benadering en gemeenschappelijke acties.

8. Het Comité zet zich in voor de bevordering van de duurzame ontwikkeling in steden en gebieden, ter wille van meer rechtvaardigheid en samenhang en eerbiedigt in dat kader de fundamentele rechten van de mens, de gelijkheid tussen man en vrouw, zonder onderscheid van ras, cultuur of godsdienst, met oog voor de noodzaak om onderwijs en de arbeidsmarkt toegankelijk te maken, ten einde de democratische procedures en de lokale autonomie te versterken, die essentiële onderdelen voor de totstandbrenging van een meer verenigde en vreedzamere wereld zijn.

9. De gewijzigde aard van de conflicten noopt de lokale overheden voortdurend om de welvaart van de burgers te waarborgen. De dialoog en nauwere samenwerking tussen lokale en regionale overheden op internationaal niveau zouden kunnen bijdragen aan wederzijds begrip, de verwezenlijking van gemeenschappelijke doelstellingen en de oplossing van conflicten, ongeacht hun oorsprong.

10. Burgers en lokale gemeenschappen lijden onder het onvermogen van centrale regeringen om een dialoog op gang te brengen voor een constructieve oplossing van problemen, waarmee een terugkeer naar normaliteit en stabiliteit moet worden gewaarborgd.

11. De lokale overheden staan het dichtst bij de burger en kennen derhalve de behoeften van de burgers het beste en verkeren dus bij uitstek in de positie om deze behoeften in kaart te brengen en erop te reageren in tijden van crisis of conflict, maar ook op preventieve wijze.

12. De lokale overheden moeten de handen ineenslaan voor vrijheid, democratie en vooruitgang en aldus bijdragen aan de internationale ontwikkeling en verwezenlijking van de vrede.

13. De EU — en haar beleidsgebieden, zoals het Europees nabuurschapsbeleid — zal enorme moeilijkheden ondervinden om haar volledige potentieel te kunnen benutten als er geen oplossing komt voor de conflicten die regionale samenwerking uiterst moeilijk of zelfs onmogelijk maken.

14. De bewustwording terzake en de invloed van de diplomatie der steden zijn toegenomen; recent vonden zij erkenning tijdens de eerste wereldwijde conferentie over de diplomatie der steden en de rol van lokale overheden in conflictpreventie, het vredesproces en de wederopbouw na conflicten, die van 11 tot 13 juni 2008 te Den Haag plaatsvond en waar ook het Comité van de Regio's acte de présence gaf.

15. In het kader van de diplomatie der steden is verantwoordelijk pionierswerk verricht; deze taak is nu in handen van het Congres van lokale en regionale overheden van de Raad van Europa, de Raad van Europese gemeenten en regio's, het Comité van verenigde steden en lokale overheden voor de diplomatie der steden, vredesopbouw en mensenrechten, de unie van lokale actoren voor de democratie, de wereldwijde beweging Mayors for Peace, de bevoegde agentschappen van de Verenigde Naties, het Global Forum en andere internationale instellingen en ngo's.

16. Het Comité roept alle lokale overheden op oog te hebben voor hun verplichtingen voor het behoud van vrede en gerechtigheid, alsmede de rechten van de mens voor allen te bevorderen, aldus bouwend aan samenhangende steden in een samenhangende wereld.

17. Het wijst opnieuw op de noodzaak om werk te maken van doeltreffender en transparantere steunmechanismen op internationaal niveau, de vereenvoudiging van procedures, en vooral van deelname van lokale overheden aan het uitwerken en invoeren van hiermee verbonden instrumenten.

18. Het Comité is ingenomen met de Mededeling van de Commissie van 8 oktober 2008, dat stelt dat de lokale overheden een grotere rol moeten spelen bij de opzet en uitvoering van ontwikkelingsacties van de EU en dat er een gestructureerde dialoog moet komen tussen de lokale overheden en de Commissie, onder de aegide van het Comité van de Regio's.

19. Het begroet eveneens het verslag over bovengenoemde Mededeling over de oprichting van een platform voor de uitwisseling van inlichtingen tussen lokale overheden van de EU, waarop het Comité van de Regio's had aangedrongen.

20. Het herhaalt dat de EU rechtstreeks belang heeft bij het zoeken naar oplossingen voor regionale conflicten en problemen die de veiligheid van Europa ondermijnen, alsook bij pogingen om ongecontroleerde migratiestromen en verstoring van de energievoorziening af te wenden en meer in het algemeen de wereldvrede te bevorderen.

21. Het herhaalt zijn overtuiging dat een voorspoedig en veilig nabuurschap slechts kan gedijen door doeltreffende samenwerking op lokaal en regionaal niveau.

22. De lokale en regionale overheden zijn de geschikte instanties om de behoeften van de burgers in kaart te brengen en hierop te reageren, zowel vóór als na conflictsituaties.

23. In het kader van de grensoverschrijdende samenwerking in ruime zin, maar ook in de context van het Europese nabuurschapsbeleid en met name het Europees nabuurschaps- en partnerschapsinstrument kan de samenwerking met de Commissie worden opgevoerd zodat rekening wordt gehouden met onderwerpen, beleidsgebieden en vooral acties die tot het werkterrein van de diplomatie der steden behoren.

24. Het Comité is verheugd dat het Euromediterrane partnerschap een nieuwe impuls gekregen heeft en benadrukt het belang van een dialoog tussen de lokale overheden van de lidstaten en de partners van het Europese nabuurschapsbeleid voor het Middellandse Zeegebied, maar ook in Oost-Europa en de Kaukasus waar, sinds het uitbreken van de vijandelijkheden in augustus 2008, de EU een belangrijke rol vervult voor de bevordering van het vredesproces en de verlening van humanitaire hulp.

25. Het herhaalt zijn voornemen om werk te maken van een Euromediterrane assemblee van regionale en lokale overheden, om handen en voeten te geven aan het proces van Barcelona en aan de Unie voor het Middellandse Zeegebied, waarover de Europese Raad op 13 juli te Parijs overeenstemming heeft bereikt, om onder andere werk te maken van de doelstellingen van de stedendiplomatie.

26. Het is ingenomen met de slotverklaring van de op 3 en 4 november 2008 te Marseille gehouden ministerconferentie over het Barcelona-proces: de Unie voor de Mediterrane Regio, waarin in wezen het voorstel wordt overgenomen van het op 22 en 23 juni te Marseille gehouden Forum van lokale en regionale overheden en dat in het CvdR-advies van 8 oktober wordt onderschreven. Het CvdR zal zich inzetten om de Vergadering van Euromediterrane Lokale en Regionale Overheden (EMRLA) bij de Unie voor de Mediterrane Regio te betrekken, zodra deze is opgericht.

27. Ondanks de verworven ervaring van alle betrokken partijen en hun constructieve en essentiële rol schort het aan een concreet model voor de uitoefening en toepassing van de diplomatie van de steden.

28. Het blijft moeilijk om de belangrijkste factoren voor het al dan niet slagen van acties van de diplomatie van de steden exact te bepalen; daarom dienen de benaderingen op maat gemaakt en flexibel te zijn om te kunnen inspelen op een snel veranderende omgeving.

29. Het Comité is ervan overtuigd dat de betrokkenen bij de diplomatie der steden moeten begrijpen dat het een complex proces betreft dat steeds andere inspanningen aanvult; voorts moeten de betrokkenen goede kennis hebben van het concrete gebied in oorlog, alsmede van het historische kader van het conflict. Ook moeten zij toestemming hebben van de betreffende lokale overheden voor ongeacht welke actie of initiatief.

30. De ervaring en de samenwerking van de instellingen van de EU op dit gebied zijn doorslaggevend; er is meer politieke en technische steun nodig ter waarborging van de permanente grensoverschrijdende samenwerking met de naburstaten van de EU op het niveau van lokale overheden; het Comité roept de lidstaten en de deelnemende landen op om optimaal gebruik te maken van TAIEX en andere middelen voor het aangaan van stedenbanden en programma's, zoals „Europa voor de burgers 2007-13”, om de fundamenten te leggen voor een benadering aan de hand van diplomatie van de steden.

31. Herinnerd zij aan de mogelijkheid tot uitwisseling van ambtenaren van lokale overheden binnen de lidstaten van de EU voor het stimuleren van de diplomatie der steden, alsmede voor het verstevigen van de onderlinge samenwerking en coördinatie, ter wille van de uitwisseling van ervaringen en de opzet van netwerken voor acties.

32. De ervaring van de EU is van doorslaggevend belang voor de overdracht van knowhow op alle potentiële werkerreinen van de diplomatie der steden, gaande van goed bestuur, bevordering van transparantie en corruptiebestrijding tot lokale

ontwikkeling, infrastructuur, gezondheid, onderwijs en opleiding, bestrijding van mensensmokkel, jeugdzaken, gelijkheid tussen man en vrouw en interculturele dialoog.

33. De Europese Commissie en de lidstaten dienen de samenwerking met de lokale overheden en het maatschappelijk middenveld voort te zetten ter verbetering van de rechten van de mens en de rechten van alle minder bevoorrechte groepen; daartoe nodigt het Comité de partnerlanden van de Euromediterrane samenwerking op om zich meer open te stellen voor de bijdrage van het maatschappelijk middenveld, het lokale zelfbestuur en, in het verlengde hiervan, de diplomatie der steden.

34. Enerzijds zouden de internationale actoren het werk van de diplomatie der steden moeten versterken en vergemakkelijken; anderzijds dienen er slechts nieuwe structuren in het leven te worden geroepen indien zulks absoluut onontbeerlijk is en als deze aan concrete behoeften tegemoetkomen.

35. De commissie RELEX van het CvdR volgt de ontwikkelingen op dit gebied op de voet; zij stimuleert de communicatie tussen de betrokken actoren, de Europese en internationale netwerken en ngo's en waar mogelijk stelt zij de gebieden vast waar de diplomatie der steden eventueel kan worden toegepast en waar het Comité van de Regio's de rol van katalysator kan vervullen.

36. Het CvdR stelt voor om de EU op de hoogte te brengen van de behoeften van de lokale en regionale overheden in door conflicten getekende gebieden en roept haar op zich actiever in te zetten voor conflictoplossing door steun te verlenen aan de diplomatie der steden en de in dit kader gevoerde acties.

37. Het nodigt de EU tevens uit om diplomatie der steden op de agenda te plaatsen tijdens ontmoetingen met bevoegde internationale instanties.

38. Het moedigt de Commissie aan om regionale programma's te stimuleren die de lokale en regionale overheden en hun collectieve organen willen betrekken bij de diplomatie der steden om hun gemeenschappelijke doelstellingen en beginselen vooruit te helpen.

39. Het is ingenomen met het initiatief van de Raad van lokale en regionale overheden van de Raad van Europa betreffende de uitwerking van een Europees Handvest voor de diplomatie der steden, alsook met het plan om een desbetreffend fonds in het leven te roepen; het verzoekt de EU om te kijken naar de mogelijkheid van een financieringsinstrument ter versterking van de acties en om de diplomatie der steden in het algemeen meer bekendheid te geven.

40. Gezien de enorme respons op het jaarlijkse evenement OPEN DAYS — de Europese week van regio's en steden — stelt het Comité voor om een specifiek informatief seminar voor te bereiden over de diplomatie der steden, dat kan worden geïntegreerd in het programma voor de editie van 2009.

41. Het Comité vestigt de aandacht van de lidstaten op de diplomatie der steden en benadrukt daarbij dat wordt gehecht aan de democratische waarden, de rechtsstaat en de rechten van de mens; het roept de lidstaten op de initiatieven van de diplomatie der steden te ondersteunen, zowel bilateraal als multilateraal, als een veelbelovend instrument ter intensivering van de dialoog van de lokale en regionale overheden op internationaal niveau en in het algemene kader van het buitenlands beleid van

de lidstaten, en spreekt zich uit voor de initiatieven in deze zin van het maatschappelijk middenveld voor een langdurige vrede.

42. Het Comité zal de voorzitter van de Commissie op de hoogte brengen, de hoge vertegenwoordiger van de EU voor het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, de commissaris voor buitenlandse betrekkingen, de commissaris voor ontwikkeling en humanitaire hulp, alsmede de voorzitter van het Europees Parlement van de inhoud van dit advies, daarbij wijzend op de rol die het wil vervullen voor de ontwikkeling van de diplomatie der steden en op de voordelen daarvan voor de EU ten gunste van het buitenlands beleid en de verwezenlijking van de doelstellingen vrede, veiligheid en stabiliteit.

Brussel, 12 februari 2009.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Luc VAN DEN BRANDE
